

 Troms fylkeskommune Romssa fylkkasuohkan Tromssan fylkinkomuuni				Dok.id.: 2.1.4.3.4
Retningslinjer for Bedriftsmodellen				Dok.type: Styringsdokumenter
Versjon: 2.00	Skrevet av: Sunniva Maria Aanonsen	Gjelder fra: 20.06.2025	Godkjent av: Svein Vang	Sidenr: 1 av 5

Bedriftsmodellen er et tilbud til ungdom som ønsker å gå ut i lære etter vg1 eller rett etter grunnskolen. Modellen er et todelt løp der man er både lærling og får opplæring i enkeltfag på skolen.

Rettsgrunnlag

I henhold til opplæringsforskriften § 6-3 jf. opplæringsloven § 7-2 kan fylkeskommunen godkjenne kontrakter om opplæring i bedrift som avviker fra den fastsatte opplæringsordningen. Dette kalles gjerne alternative opplæringsmodeller. Det ordinære yrkesfaglige løpet er 2 år på skole hvor elevene får opplæring i vg1- og vg2-læreplan. Deretter er det 2 års læretid i bedrift som lærling der de skal få opplæring etter vg3-læreplan. Bedriftsmodellen er et tilbud til søkere som ønsker å gjennomføre større deler av opplæringen i bedrift.

Formål

Formålet med å tilby bedriftsmodellen er å tilby ungdommene opplæring i de lærefagene de ønsker fag-/svennebrev i uten at de må flytte ut av regionen.

Bedriftsmodellen er et supplement til den ordinære tilbudsstrukturen som gir elevene flere valgmuligheter. Den bidrar også til å gi næringslivet mulighet til å rekruttere lokal ungdom i lærefag som ikke nærskolen tilbyr.

Ved å legge til rette for en modell der en skole får ansvaret for å tilby elevene fellesfag, mens en lærebedrift gir opplæring etter vg3-læreplanen kan man gi elevene et bedre og mer forutsigbart tilbud når de velger å bli lærling uten å gå vg1 og/eller vg2.

Hvem kan søke modellen?

Søkere til bedriftsmodellen må ha ungdomsrett og ha behov for opplæring i fellesfagene.

Ordningen er ment for elever som ønsker opplæring i konkrete lærefag som ikke tilbys på en skole i nærheten av hjemmet. Bedriftsmodellen skal fungere som et supplement til den ordinære tilbudsstrukturen, og skal som hovedregel ikke tilbys når skolen gir opplæring i de aktuelle utdanningsprogrammene og programområdene som elevens ønskede lærefag bygger på.

De som ønsker å gå bedriftsmodellen må selv søke læreplass, og det er kun søkere som har fått læreplass som tas inn på skoledelen.

Søkere som gjør omvalg og tidligere har bestått fellesfagene kan søke ordinære lærekontrakter om full opplæring i bedrift, og skal ikke søke bedriftsmodellen.

Retningslinjer for Bedriftsmodellen	Versjon.: 2.00	Dok.id.: 2.1.4.3.4
		Side : 2 av 5

Hvilke skoler tilbyr teoriundervisning for elever i bedriftsmodellen?

Lærlingen kan både bo og jobbe hvor som helst i fylket når de går bedriftsmodellen, men ikke alle skoler har tilbud om skoledelen av bedriftsmodellen.

Følgende fem skoler har tilbud om bedriftsmodellen og tilbyr opplæring i fellesfagene:

- Stangnes Rå vgs
- Sjøvegan vgs
- Nordkjosbotn vgs
- Kvaløya vgs
- Nord-Troms vgs

Beskrivelse av modellen

Bedriftsmodellen innebærer lærekontrakter om full opplæring i bedrift i lokale bedrifter, og opplæring i fellesfagene på en skole. Opplæringen varer totalt i fire år. Samarbeidet mellom skolen og bedrift vil være sentralt i bedriftsmodellen, da lærlingene skal få opplæring på skole noen faste dager i uka. De som går bedriftsmodellen har hovedstatus som lærlinger, men får elevstatus i enkeltfagene på skolen.

To opplæringsløp innenfor bedriftsmodellen

Vi skiller mellom full opplæring i bedrift (FOB) og full opplæring i bedrift etter vg1 (FOB1). En kontrakt om full opplæring i bedrift gis til lærlinger som ikke har gått vg1 og vg2 innenfor riktig utdanningsprogram. I bedriftsmodellen kommer disse normalt rett fra grunnskolen. En kontrakt om full opplæring i bedrift etter vg1 gis til lærlinger som har gått vg1 innenfor riktig utdanningsprogram.

De to opplæringsløpene innenfor bedriftsmodellen:

Full opplæring i bedrift (FOB)	0+4	Lærlingeløp over 4 år, med opplæring i vg1- og vg2-fellesfag på skole. Lærekontrakt med full opplæring i bedrift (FOB). Kandidaten har lærlingestatus i 4 år. I tillegg får kandidaten status som elev i fellesfagene som gjennomføres i skole.
Full opplæring i bedrift etter vg1 (FOB1)	1+3	Kandidaten har elevstatus første året (vg1). År 2, 3 og 4 har kandidaten lærlingestatus. I tillegg får kandidaten status som elev i fellesfagene som gjennomføres i skole.

Lærekontrakt og lærebedriftens ansvar

Bedriftsmodellen innebærer at ungdommen tegner lærekontrakt med en bedrift på et tidligere tidspunkt i løpet enn i normalmodellen. Siden disse lærlingene ikke har fått opplæring i programfag på skolen er læretiden deres lengre enn i normalmodellen, slik at de skal ha tid til å lære det som vanligvis inngår i programfagene ute i praksis.

Retningslinjer for Bedriftsmodellen	Versjon.: 2.00	Dok.id.: 2.1.4.3.4
	Side : 3 av 5	

Lærebedriften får hovedansvaret for opplæringen. Ungdommen får status som lærling, og bedriften inngår arbeidsavtale. Ansettelsen, arbeidstid og lønn skal være 100 % stilling, også i perioder der lærlinger går på skole enkelte dager. Opplæring i fellesfag som er påkrevd for å få gå opp til fag-/svenneprøve er en integrert del av læretiden, også hvis det er skolen som gir opplæringen. Tiden på skolen skal telles som arbeidstid.

Bedriftene må legge til rette for at lærlingene kan følge planlagt progresjon med en kombinasjon av dager på skolen og dager i bedrift. Bedriftene må sørge for at det blir gitt opplæring i kompetansemål for lærefaget fra vg3-læreplanen og opplæring tilsvarende kompetansemålene i programfagene på vg1 og vg2.

Skolens ansvar

Vanligvis har lærebedrifter som inngår kontrakter om full opplæring i bedrift ansvaret for å sørge for at lærlingen består alle nødvendige fag før læretiden er over. Det som er spesielt med bedriftsmodellen er at ansvaret for opplæring i fellesfag legges til en av de fylkeskommunale videregående skolene.

Når og hvordan opplæringen i fellesfagene planlegges er opp til skolen. Det bør tas hensyn til at lærlingen skal være på jobb mesteparten av tiden og ikke har mulighet til å komme på skolen for enkelttimer. I praksis vil det vanligvis bety at fellesfagene samles på en eller to dager i uka.

Lærlingen har enten fire års læretid der fem fag skal tas, eller tre års læretid der to fag skal tas. Skolen har fleksibilitet til å tilby de fem fagene fordelt på ulike skoleår, ut fra hva som er hensiktsmessig for skolen, bedriften og lærlingen. Skolen må sørge for at lærlingen får opplæring og sluttvurdering i alle de planlagte fellesfagene før læretida er over. Skolen avgjør selv om elevene skal organiseres i egne fagklasser eller om de skal gå sammen med ordinære elever i fellesfagtimene.

Fag som skal tas i løpet av læretiden

Fellesfagene er matematikk, naturfag, engelsk, norsk og samfunnsfag. Opplæring i alle fem fellesfag må fullføres før oppmelding til fag-/svenneprøve og fagene må være bestått før fag-/svennebrev kan utstedes. Lærlingene skal ikke ha opplæring eller vurdering i kroppsøving. Lærlingen skal ikke ha opplæring eller vurdering i programfag, men må i stedet bestå en skriftlig tverrfaglig eksamen på vg3-nivå før de kan meldes opp til fag-/svenneprøven. Denne eksamen tas som privatist og det er bedriftens ansvar å gi opplæring frem mot denne. Eksamen følger læreplanen på vg3-nivå i det aktuelle lærefaget.

I fellesfagene har de status som elev. Det skal føres fravær og gis underveisvurdering på lik linje med andre elever.

Søknad/inntak

Bedriftsmodellen forutsetter at det finnes lærebedrifter som er interessert i å ta inn søkere som lærlinger på 3- eller 4-år lange kontrakter.

Søknad til bedriftsmodellen skal legges inn som læreplassønske på [manuelt skjema](#) innen søknadsfristen 1. mars. Kompetanseetaten legger inn søknaden i Vigo. Andre skoleønsker legges inn på www.vigo.no av søker selv.

Når man tas inn på bedriftsmodellen blir utdanningen låst til ett konkret lærefag på vg3-nivå. Man må man bestemme seg for hvilket lærefag man vil ta fag-/svennebrev i allerede på

Retningslinjer for Bedriftsmodellen	Versjon.: 2.00	Dok.id.: 2.1.4.3.4
		Side : 4 av 5

søknadstidspunktet. Eksempelvis må man bestemme seg for om man vil bli tømrer eller rørlegger. Man kan ikke søke generelt til bygg- og anleggsgag.

Bedriftsmodellen dimensjoneres ut fra hvor mange søkere som har fått læreplass. Inntak på skoledelen forutsetter tilbud om læreplass fra en lærebedrift. Hvis søkerne ikke har fått læreplass tas de inn på et av sine andre ønsker.

Skolen kan bidra med å finne læreplass hvis de har mulighet til det, men det er søker selv som har ansvaret for å finne en læreplass.

Kompetanseetaten sender lister til hver skole med nye elever som har fått læreplass i bedriftsmodellen. Skolen gjennomfører lokalt inntak til fellesfag basert på denne lista og egne oversikter over elever som begynte i bedriftsmodellen tidligere år og har gjenstående fag. Dersom det ikke er ledig plass til alle som ønsker opplæring skal de som allerede er tatt inn prioriteres foran nye søkere. Dersom skolen har kapasitet kan den også ta inn andre elever eller lærlinger som tar kontakt med skolen og ønsker opplæring i enkeltfag.

Økonomi

Full opplæring i bedrift (FOB)	0+4	Det utbetales tilskudd for 3 år med opplæring i bedrift (1 år verdiskapingstid uten tilskudd) fordelt over 4 års læretid. Tilskuddet fordeles mellom lærebedriften og skolen ut fra hvor stort omfang av opplæring partene gir.
Full opplæring i bedrift etter vg1 (FOB1)	1+3	Første opplæringsår gjennomføres som elev på skole og eleven inngår i ordinær klasse. Deretter er det 3 år med læretid i bedrift. Det utbetales tilskudd for 2 år med opplæring i bedrift (1 år verdiskapingstid uten tilskudd) fordelt over 3 års læretid. Tilskuddet fordeles mellom lærebedriften og skolen ut fra hvor stort omfang av opplæring partene gir.

Når opplæringen gis både i bedrift og på skole gjelder følgende fordelingsnøkkel:

$$\text{Trekk i lærlingtilskuddet per fag} = \frac{\text{tilskuddssats per år}}{\text{arbeidstimer per år (1687,5)}} * \text{årstimer i fellesfaget}$$

Tilskuddssatser for lærebedrifter oppdateres årlig på Utdanningsdirektoratet sine nettsider.

Her er en oversikt over fellesfagene som skal tas underveis i bedriftsmodellen. Lærlingene med 4-års kontrakt skal ta alle fem, mens lærlingene med 3-års kontrakt skal kun ta samfunnsfag og norsk.

Fag	Årstimer	Timer i uka	Pris eks. 2025 (FOB)	Pris eks. 2025 (FOB1)
Matematikk	84 t	3 t	6804,-	
Naturfag	56 t	2 t	4536,-	
Engelsk	140 t	5 t	11340,-	
Samfunnskunnskap	84 t	3 t	6804,-	6048,-

Retningslinjer for Bedriftsmodellen	Versjon.: 2.00	Dok.id.: 2.1.4.3.4
		Side : 5 av 5

Norsk	112 t	4 t	9072,-	8064,-
--------------	-------	-----	--------	--------

Dette er et priseksempel. Prisen er total pris per fag per lærling. Prisen vil bli justert hvert år.

Summen for faget/ fagene trekkes fra lærlingtilskuddet før det utbetales, det skoleåret lærlingen går på skolen i det aktuelle faget. Dette gjøres i Vigo før utbetaling. Skolen skal ikke fakturere lærebedriften. Skolen mottar midler fra Kompetanseetaten i ordinær budsjettildeling.

Hvem gjør hva?

Innen 1. mars	Søker sender søknad på manuelt skjema. Søker må ha bestemt seg for ett eller flere lærefag, og hvilken skole de ønsker å ta fellesfag på.
Innen 1. mars	Kompetanseetaten registrerer ønskene som er sendt inn manuelt.
Midten av mars	Lærebedrifter får se søknaden i Vigo. Eleven bør ta kontakt med aktuelle lærebedrifter de kunne tenke seg å jobbe hos. Det er eget ansvar å finne lærebedrift. Skolen får tilsendt en midlertidig liste over søkerne til egen skole.
April-juni	Lærebedrifter registrerer søkerne som formidlet, og lærekontrakt opprettes.
Innen inntaket kjøres ca. 1. juli	Kompetanseetaten tar ut lister over de som har søkt bedriftsmodellen og som har fått læreplass. Elevene fordeles til skoler basert på oppgitte ønsker, og evt. nærhet til hjemsted eller lærebedrift. Søkere som ikke har fått læreplass deltar i ordinært inntak, men kan fremdeles tas inn på bedriftsmodellen dersom de får læreplass på et senere tidspunkt.
Juli- august	Skolen får oversendt liste over nye elever til bedriftsklassen. Skolen gjennomfører lokalt inntak før skolestart. Elevene må få beskjed om tid og sted for oppmøte. Dersom det ikke er plass til alle må skolen gi beskjed til Kompetanseetaten ved fagopplering@tromsfylke.no .
Skolestart i august	Evt. søkere som har fått læreplass etter 1. juli ettersendes og tas inn så langt det er mulig. Skolen kan selv ta inn søkere som tar direkte kontakt og ønsker å ta enkeltfag hvis det er plass til dem.

Spørsmål om bedriftsmodellen kan rettes til fagopplering@tromsfylke.no

Kryssreferanser

Eksterne referanser

[2.20 Opplæringsloven](#)
[7.2.4.3 §6-3](#)